

ZWIĄZEK RZEMIOSŁA POLSKIEGO

PREZES

prof. dr hab. Jan Klimek

Warszawa, 18.12.2024 roku

NO-88/2024

Pan

Adam Bodnar

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze

w związku z pojawiającymi się informacjami medialnymi na temat planowanej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (znanej jako ustawa Kamilka), Związek Rzemiosła Polskiego w imieniu 25 izb rzemieślniczych i 455 cechów zrzeszonych w jego strukturach, zgłasza następujące propozycje zmian do przedmiotowej ustawy, celem usunięcia niejasności i zwiększenia funkcjonalności obowiązujących przepisów.

W obowiązującej ustawie zapisano szereg sformułowań, które budzą wątpliwości interpretacyjne w kontekście zadań publicznych nałożonych na sieć organizacji rzemiosła reprezentowanych przez Związek Rzemiosła Polskiego dotyczących przygotowania zawodowego młodocianych o podwójnym statusie uczniów-pracowników, o czym Związek Rzemiosła Polskiego sygnalizował już w swoim pierwszym piśmie do Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2024 r.

Ustawa Kamilka wprowadziła liczne zmiany w obowiązujących przepisach, w szczególności w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Kodeksie postępowania cywilnego, Kodeksie postępowania karnego, Kodeksie karnym wykonawczym, Prawie o ustroju sądów powszechnych, ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

Niestety ustawa nie doprecyzowuje szczegółowo podmiotów objętych obowiązkiem wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich. Nadal nasuwają się wątpliwości, czy za

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel.: 22 50 44 200, e-mail: zrp@zrp.pl, www.zrp.pl

„organizatora działalności” oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich” powinny zostać uznane izby rzemieślnicze oraz cechy w związku ze sprawowaniem nadzoru nad przebiegiem przygotowania zawodowego młodocianych w rzemiośle na podstawie art. 3 ust. 6 ustawy o rzemiośle, działalnością komisji egzaminacyjnych czy uczestniczeniem w realizacji innych zadań z zakresu oświaty i wychowania w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki (art. 7 ust. 5 pkt 5 ustawy o rzemiośle).

Związek Rzemiosła Polskiego stoi na stanowisku, iż obowiązek uzyskiwania informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na tle seksualnym i z Rejestru Karnego o osobach, które są zatrudnione w izbach, lub z którymi izba nawiązuje współpracę jedynie w związku z przeprowadzaniem egzaminów czeladniczych, mistrzowskich i sprawdzających jest bezpodstawny. Przemawia za tym argument, iż egzaminy czeladnicze i mistrzowskie odbywają się w czasie od 120 minut do maksymalnie trzech dni po osiem godzin dziennie z udziałem w poszczególnych etapach egzaminu co najmniej dwóch członków zespołu egzaminacyjnego, co pozwala stwierdzić, iż organizacja tych egzaminów określona w przepisach prawa wyklucza możliwość przeprowadzania egzaminu przez jedną osobę w odosobnieniu, co znacząco ogranicza ryzyko wystąpienia zagrożenia przestępczością. Co więcej, izby rzemieślnicze wprawdzie egzaminują osoby poniżej 18 roku życia, ale są to znikome przypadki (niektórzy uczniowie III klas szkół branżowych I stopnia nie mają 18 lat). Z kolei cechy prowadzą szereg biurokratycznych działań dotyczących realizacji nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy u pracodawców rzemieślników, jak: zawieranie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego, sprawdzanie warunków do prowadzenia przygotowania zawodowego, kompletowanie dokumentów do egzaminu czeladniczego na zakończenie nauki. Należy zatem stwierdzić, iż kontakt pracowników biura cechów z młodocianymi pracownikami występuje. Nie jest on jednak ciągły, wręcz należy określić go jako okazjonalny i odbywa się z udziałem rodziców/opiekunów prawnych. Nie jest on również wprost związany z udziałem w zajęciach prowadzonych przez cechy dla młodocianych pracowników w związku np. z rozwijaniem zainteresowań.

Związek Rzemiosła Polskiego konsultował powyższy aspekt z Ministerstwem Edukacji Narodowej, które podkreśla, iż zarówno w przypadku komisji egzaminacyjnych izb rzemieślniczych, jak i Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych regulacje ustawy Kamilka nie mają zastosowania, ponieważ oba podmioty nie wpisują się w definicję „organizatora

działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich". Zatem wnioskujemy, aby organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła działające na podstawie ustawy o rzemiośle nie podlegały weryfikacji obowiązku niekaralności, ponieważ nie wykonują czynności wobec małoletnich, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy Kamilka, jak również nie podlegały obowiązkowi wprowadzania Standardów Ochrony Małoletnich, o którym mowa w art. 22 b pkt 2 tejże ustawy.

Inną ważną kwestią budzącą wątpliwości Związku Rzemiosła Polskiego jest realizacja praktycznej nauki zawodu bezpośrednio przez samego pracodawcę. Oczywiście jest, iż w sytuacji przygotowania zawodowego młodocianych pracowników realizowanego w imieniu pracodawcy za pośrednictwem instruktora praktycznej nauki zawodu będzie mieć zastosowanie zarówno art. 120 ust 3 a ustawy Prawo oświatowe, jak i art. 21 ustawy Kamilka. W ustawie należy jednak doprecyzować, co z pracodawcami, którzy prowadzą jednoosobową działalność gospodarczą i prowadzą osobiście przygotowanie zawodowe młodocianych (bez powierzania tych obowiązków osobie trzeciej). Czy nadal będzie mieć zastosowanie wobec nich wyłącznie art. 120 ust 3 a ustawy Prawo oświatowe? Wydaje się logiczne, że pracodawca prowadzący osobiście przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników nie powinien sam sprawdzać siebie w odpowiednich Rejestrach. Niemniej ta kwestia powinna jednoznacznie wybrzmieć w ustawie.

W przypadku pracodawców powinno również nastąpić uproszczenie procedur w zakresie realizacji polityki ochrony małoletnich, w szczególności uproszczenie procedur administracyjnych dotyczących pozyskiwania informacji z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz z Krajowego Rejestru Karnego. Rozwiązaniem mogłoby być automatyczne generowanie w aplikacji mObywatel informacji w tym zakresie, przez co byłyby w każdym momencie dostępne, analogicznie, jak ma to miejsce w odniesieniu do danych z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.

Dodatkową nieprawidłowością jest to, że ustawodawca nie uregulował kwestii okresu ważności przedkładanego zaświadczenia o niekaralności. Przepisy regulujące funkcjonowanie KRK, takie jak ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym nie określają terminu ważności tego dokumentu. Kodeks pracy również nie precyzuje tej materii. Stanowi to lukę w przepisach prawa i sugeruje brak konieczności ponownej weryfikacji. Takie rozumowanie jest oczywiście niespójne z celem

wprowadzonej ustawy Kamilka, jakim jest zwiększenie bezpieczeństwa małoletnich przed przestępstwami popełnianymi na tle seksualnym.

Ponadto istotne jest doprecyzowanie w ustawie Kamilka grupy osób do weryfikacji, w szczególności w dużych firmach. Z wpływających do Związku Rzemiosła informacji można wnioskować, że pracodawcy często zbyt dosłownie lub przesadnie starają się stosować nowe przepisy, tj. oprócz instruktorów praktycznej nauki zawodu sprawdzają pozostały personel pracowniczy, np. kadry, księgowość, sekretariat. Zgodnie z definicją „organizatora działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich” weryfikacji powinni podlegać wyłącznie ci pracownicy, którzy pełnią funkcję edukacyjną i wychowawczą oraz mają bezpośredni kontakt z dziećmi.

Podsumowując, w pełni popieramy podejmowanie działań i wprowadzanie przepisów prawa, które chronią interesy małoletnich. Chcielibyśmy jednak stosować procedury, które w efektywny sposób pozwolą na realizację założeń ustawodawcy i jak najlepsze zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim. Dlatego liczymy na pozytywne ustosunkowanie się do zgłoszonych propozycji zmian.

Z szacunkiem
Jan Klimek

Do wiadomości:

1. Barbara Nowacka, Minister Edukacji